

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 45. števil. „Slov. Gospodarja“.

1888.

8. novembra.

11.

Življenje sv. Viktorina.

Spisal dr. M. Napotnik.

(Dalje.)

Po svojem prestolnem mestu Petoviji ali Petaviji imenoval se je sv. Viktorin: Victorinus Petoviensis ali Petaviensis, da ga je bilo lahko ločiti od drugih vrlih mož jednakega imena, mož, katerih še pozna v taistem času učeni svet več, a v poznejši dobi se je to število prav obilo pomnožilo. Poleg Viktorina Ptujkega in zraven drugih Viktorinov mučenikov spominjajo se iz one dobe posebno četiri druge osebe istega imena. Pred vsem učeni Tertulijan omenja Viktorina, ki je bil prijatelj in zagovornik krivovernega Prakseja. Neumrljivi Hipončan, sv. Avgustin, slavi v svojih vekovitih „izpovedih“ Viktorina, ki je bil advokat v Rimu, doma pa v Afriki. Glasoviti Genadij govori v svoji literarni zgodovini o Viktorinu, ki je živel v Masiliji okolo leta 434. In na posled slaboglasni Focij v svoji biblioteki cituje nekega Viktorina Lampadija.

S temi in drugimi Viktorini se je zamenjal naš Viktorin semtertam in se še zamenjava. In takošnja zamemba je tekom časa zakrivila celo kopico neverojetnih notic o njegovem življenju in delovanju. Poleg te škodljive zmešnjave pa je menda druga zmota še hujša. Vsled različne, neredke zelo spakedrane pisave mesta Petovija jeli so namreč nekateri književniki 16. in 17. veka učiti in povsem zavratno trditi, da je Petovij galsko mesto Pictavium, novodobni Poitiers, nikakor pa ne Ptuj, mesto pokrajine Štajarske. Glavni branitelj te zgodovinske neresnice je bil vroznani učenjak kardinal Cezar Baronij († 1607). Po njegovem in njegovih pristašev mnenju naš Viktorin ni pastoroval v Petoviji, mestu gorenje Panonije, nego v Piktaviji, mestu zapadne Galije. Ker je toliko čislani Baronij z vsemi silami podpiral to nobene podpore vredno menitev, vrnila se je kmalu v razna dela historijska in se je rada verovala tako dolgo, dokler ni preučeni francoz Janez Lavnoj v obširni razpravi dokazal nepobitno, da je sv. Viktorin vladikoval v Ptuj ali v Petoviji, v prestarem mičnem mestu dične Panonije. Ostroumni Stridovčan, sv. Hijeronim, je našega slavjenca imenoval: Victorinum Petabionensem in Petavionensem ali Pictabiensem in Pictabionensem od mesta Petabio, Petavio, Pictabio, ki je bilo po Tacit-

ovem in drugih klasikov poročilu „colonia et oppidum in Carnis“.

Umeti pač ni lahko, kako da se je sv. Viktorin mogel mahoma imenovati škof Piktavski, ko se je nad 15 stoletij zval škof Ptujski. Težko bil bi zaslužil v Petoviji na Panonskem, ko bi bil kedaj škofoval v Piktaviji na Galskem. Narodna tradicija ga od pamtiveka pozna v Ptuj. Kako se je vendar vedno ohranil in nikdar pozabil njegov spomin, ako ni nikoli tamo opravljaj dušnopastirske službe? Odkar se je vrli Lavnoj odločno in zmagovito potegnil za Viktorina Ptujčana, od tistega časa nijeden globlje vzobraženih bijografov, življenjepiscev, in hagijografov, ki spisujejo življenje svetnikov, ne zagovarja krive trditve Barojineve. Le plitvo podučeni pisatelji ponavljajo brez poboljšanja staro laž, kateri so bile že zdavna izpodbite kratke noge. Tako med ostalimi sicer plodoviti pisatelj Dunajski, Ludovik Donin, našteva raznotere svetnike, katerih častni spomin se praznuje 2. dne novembra: in med temi omenja tudi našega Viktorina, češ, da se slavi ta dan v Piktaviji. Pravi namreč: „Zu Poitiers das Fest des hl. Bischofs und Martyrers Victorinus, † unter Diocletian im 4. Jahrhunderte“. V najnovejšem času se je med francoskimi bogoslovci vnel hud prepir o prestolnem mestu Viktorinovem. Francoski duhovnik Auber namreč je skušal v površnem spisu dokazati, da je Viktorin vladikoval v Akvitanskem Piktaviji. Plitvemu učenjaku pa je prepričalno odgovoril o. Domnus Chamard.

Skrajni čas je, da se iz kajig odpravi in iztrebi izmišljena vest, to tem bolj, ker je nasprotno trditev tako krepko podprl in jasno dopričal učeni francoz Lavnoj, ki je v tej zadevi nedvomno sodil nepristranski. Priznana dolžnost je, da se poznejši pisatelji opirajo na resnično dokazane nauke poprejšnjih pisateljev; ker sicer ni koristnega napredka v vedi in znanosti. Vsega priporočila in vse porabe je vreden spis, v katerem Lavnoj govori o raznih Viktorinih in pojasnjuje, kako je ločiti Viktorin Ptujski od drugih Viktorinov. Kedor preuči pazno in mirno presodi dotično obravnavo, ne bode o Viktorinu Ptujkem pisal stvari, ki zadevajo Viktorina Afra in Viktorina Masiljanca ali Viktorina Lampadija in Viktorina somišljenika Praksejevega. (Konec prih.)

moremo prištevati h katoliškemu življenju in društvenemu delovanju.

Katoliki Avstrije! Ne pustimo, da bodo kedaj rekli naši vnuki: „Naši očetje so bili mamlomarni za vsa velika vprašanja človeštva, prekratkovidni, da bi jih cenili, preozkosrčni, da bi se združili; preboječi za delo in žrtve“.

Torej združeni v boj sedanjosti! To nam zagotovi blagoslov prihodnosti.

Kar pa je Gospod posebne blagoslove obljubil onim podjetjem, ki so priporočena njegovemu božjemu Srcu, izročimo ta drugi občini avstrijski katoliški shod v varstvo božjemu Srcu Jezusovemu in prosimo vse, ki ljubijo Boga in njegovo sv. cerkev, cesarja in domovino, naj prosijo v molitvi presveto Srce Jezusovo milosti in blagoslova za važno in veliko delo, katero pričenjamo.

Na Dunaji, Vseh svetnikov dan 1888.

Anton grof Pergen,
odb. načelnik.

Gospodarske stvari.

Jesen in sadno drevje.

Veliko se govori in piše o sadnem drevju v naših dneh in če hoče človek gledati na vse to, kar se mu svetuje, težko, če dohaja, če prepozna, da je to tudi tako potrebno, kakor se mu razkazuje. Mi sicer ne znamo, ali še beró naši bralci druge reči, ki spadajo v gospodarstvo, kakor so te, ki jih mi razpravljamo v našem listu. Za tisto se ve, da prevzame list, ki o čem piše, poroštvo na svoje roke.

Ker podamo mi našim bralcem, za to smo več ali manj tudi porok, da je tako, kakor pišemo. Kolikor poznamo v obče reči, ki se ponudijo sem ter tje našim bralcem, ne bode krivo, če se ravnajo po njih, za vse pa se vé, da ne prevzamemo poroštva. Iz velike večine je dobro, kar se jim tu in tam svetuje.

Na eno pa je vendar-le dobro, če opomenimo naše bralce — na to, da ne verjamejo vsega, kar jim nasvetuje kje kdo ustmeno; to ni vselej dobro. Pri tem naj bodo naši bralci oprezní, posebno kedar jim ponuja kdo reči za kup, za to, da kupijo od njega, bodi že mlada drevesca ali pa tudi le mladike, ki so, kakor se jim pravi, že zlahčne. To po gostem ni resnica in če kupi človek tako reč, ne da ve, je-li tudi pravo blago, katero kupi, tedaj ostane velikokrat na cedilu, čez več let še le izpozna, da so ga ukanili.

Za to bodi gospodar v tacihi rečéh oprezen, naj ne kupuje dreves, naj ne ravna z njimi, kakor mu kdor bodi to nasvetuje. Sedaj stojimo v jeseni. Ne bode izmed naših bralcih veliko, ki bi ne imeli že kaj zlahčnih sadnih dreves.

To je dobro ali ni še vse, sedaj jim treba, da le-to tudi lepo okovarijo, to je, da znajo, kako gre taka drevesca oskrbeti, da ne bode škoda pri njih vsled dolge zime.

Mi jim svetujemo v tem, naj omažejo drevesa z apneno zmesjo in to gori do venca drevesa. Zakaj? — Tako mazilo, iz frišnega apna, ovaruje drevo prebude zime, ob enem pa vkonča veliko mrčesjadi, ki se je zarila v skorjo, osnaži drevo mahú in drugih vzrastkov, ki so sicer drevesu na škodo.

Ako se prida apnu še nekaj krvi, bodi katere koli ali tudi kaj tega, kar pride iz stranišča, tedaj je tako mazilo dobro zoper zajčji zob. Večkrat, ko se tako mazilo daje drevesu, bolje je za drevo in tudi listne uši se ne primejo več tacihi dreves. Krvne uši — zoper te pa ni tako mazilo, kajti tudi pri njem zaredi se ti jih lahko, ne da znaš, odkodi da so prišle.

Podlesek in njega odprava.

Na travnikih prikaže se meseca septembra in oktobra neka rdeče-modra rastlina v mnogem številu in pravimo ji podlesek. Ta rastlina cvete jeseni, liste pa požene še le spomladi in zori potlej po leti. Ona je hudo strupena in je torej potrebno, da jo zatremo, kjer koli in brž, ko nam je mogoče.

To pa ni lahko, ker prodira njena čebulja globoko v zemljo, celo čez 30 cm. Najleže se zatira spomladi, ko požene listje. Zato nam služi prišpičena palica. Z njo greš po travniku, na katerem imaš to grdobo in ko jo zapaziš, idi in zabodi s palico sredi med listje, tako, da jo spraviš 40 do 50 cm. globoko ter raniš ob enem rastlino t. j. njeno čebuljo. Potem pa potegni palico ven in pusti luknjo, kakoršnja je nastala, naj se napolni z dežnico! Mokrota škoduje čebulji, ker je dobila ranó in zato začne trohneti. Brž ko ne je bode konec.

Veliko manj bode ti potlej jeseni cvelo podleska in toraj bode tudi veliko manj listja na spomlad. Ako stori človek potlej v spomladi zopet tako, kakor prvo leto, tedaj spraviš še te rastline, ki so ti ostale prvo leto, srečno s travnika. Delo to ni težko in ne hodi predrago. Priden delavec zabode lahko na den do 300krat v zemljo, to pa že nekaj izda, grdobe bode k malu konec. Ker je v naših dneh živina še skorej edina, iz katere dobimo večji denar, za to nam bodi tudi največja skrb za vse, kar služi živinoreji!

Sejmovi. Dne 10. novembra pri sv. Martinu pod Vurberkom, v Poličanah in na Ponikvi. Dne 11. novembra pri sv. Martinu na Paki. Dne 12. novembra v Ormoži, v Hočah, v Marenbergu, pri sv. Martinu pri Slov. Gradci, v Oplotnici, na Malih Rodnah, v Imenem in v Laškem trgu. Dne 14. novembra v Imenem (za svinje.)